

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Magdalenou Ježkovou ve věci

žalobce: **V. M. B.**
zastoupený Mgr. Pavlínou Zámečnickovou, advokátkou
sídlem Milady Horákové 1957/13, 602 00 Brno

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 7. 2023, č. j. OAM-603/ZA-ZA11-HA13-2023,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 7. 2023, č. j. OAM-603/ZA-ZA11-HA13-2023, se zrušuje a věc se žalovanému vrací k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 8 228 Kč, a to do patnácti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupkyně žalobce.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se včas podanou žalobou domáhá přezkoumání shora označeného rozhodnutí žalovaného, kterým mu nebyla udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a

a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

II. Obsah žaloby

2. Žalobce namítl, že mu nebylo žalovaným umožněno seznámit se s podklady pro vydání rozhodnutí, vyjádřit se k nim, případně navrhnout doplnění podkladů dle § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Žalobce se se v rámci pohovoru dne 15. 5. 2023 sice vzdal svého práva vyjádřit se k podkladům pro vydání rozhodnutí, avšak dle názoru žalobce vzdát se práva na seznámení se s podklady pro vydání rozhodnutí a vyjádření se k nim dopředu ještě před shromáždění podkladů nemůže být platné a účinné (srov. rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 17. 5. 2023, č. j. 41 Az 4/2023-58).
3. Žalobce uvedl, že důvodem jeho žádosti není samoúčelná snaha o legalizaci jeho pobytu na území České republiky, ale snaha zabránit rozdělení rodiny v případě jeho vycestování. Žalobce nesouhlasí s právním názorem žalovaného, že otázku ochrany jeho rodinného života legalizací pobytu není možné řešit v rámci řízení o mezinárodní ochranu, ale je třeba ji řešit pouze podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Žalobce má za to, že hrozící zásah do rodinného a soukromého života v případě jeho vycestování je skutečností významnou pro rozhodnutí o jeho žádosti o mezinárodní ochranu, přičemž žalovaný se s touto otázkou nevypořádal v napadeném rozhodnutí dostatečně (nevypořádal se s požadavky čl. 8 Evropské úmluvy o lidských právech a čl. 10 odst. 2 a čl. 32 Listiny základních práv a svobod). Žalovaný zejména při svém rozhodování nevzal v potaz zájem nezletilých dětí.
4. Žalobce má za to, že splňuje zákonné podmínky i pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 zákona o azylu. Žalovaný však rozhodl tak, že z důvodu pravomocného odsouzení žalobce nelze doplňkovou ochranu žalobci udělit (§ 15a zákona o azylu). Žalobce namítá, že nejsou splněny podmínky § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu ani podmínky čl. 17 odst. 1 písm. b) Směrnice evropského parlamentu a Rady č. 2011/95/EU ze dne 13. 12. 2011 (dále jen „směrnice č. 2011/95/EU“). Podle těchto ustanovení nelze doplňkovou ochranu udělit, je-li důvodné podezření (nebo podle směrnice č. 2011/95/EU „existují-li vážné důvody se domnívat“), že žadatel se dopustil vážného zločinu. Smyslem úpravy je zabránit tomu, aby se pachatelé vážných zločinů udělením azylu nebo doplňkové ochrany vyhnuli trestnímu stíhání. Žalobce však byl již pro svojí trestnou činnost pravomocně odsouzen, není tedy „důvodně podezřelý“.
5. Žalobce dále namítl, že rozhodnutí žalovaného je nepřezkoumatelné, pokud se jedná o naplnění podmínky, že se dopustil vážného zločinu. Pojem „vážný zločin“ není v zákoně o azylu ani ve směrnici č. 2011/95/EU definován. Naplnění tohoto pojmu žalovaný odůvodňuje zcela obecnými úvahami, které v podstatě jsou jen citacemi příslušných ustanovení trestního zákoníku a mezinárodních úmluv týkajících se omamných a psychotropních látek. Žalovaný v napadeném rozhodnutí sice popisuje drogovou trestnou činnost žalobce, ale přitom nepřihlíží k tomu, že žalobci byl uložen trest odnětí svobody při spodní hranici zákonné trestí sazby. V případě žalobce navíc soud rozhodl o jeho podmíněném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. S ohledem na ust. § 57 odst. 3 správního řádu měl tedy žalovaný respektovat rozhodnutí trestních soudů, které výši uloženého trestu při spodní hranici trestí sazby a podmíněným propuštěním z výkonu trestu odnětí svobody implicitně vyjádřily, že konkrétně v případě žalobce se nejednalo o „vážný zločin“, přestože obecně se jednalo o drogovou kriminalitu. Žalobce má za to, že z důvodu uvedených individuálních okolností jeho trestná činnost

nenaplnuje pojem „vážený zločin“. Napadené rozhodnutí v tomto směru obsahuje nesprávný právní závěr.

6. Žalobce z výše uvedených důvodů navrhl, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

7. Žalovaný popřel oprávněnost námitek uvedených žalobcem a současně s nimi nesouhlasí, neboť neprokazují, že by žalovaný porušil některé ustanovení správního řádu či zákona o azylu. Žalovaný odkázal na obsah správního spisu, zejména na vlastní žádost o udělení mezinárodní ochrany, použité informace o zemi původu, výpovědi žalobce a na vydané rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky, jako správního orgánu, který postupoval v souladu se zákonem o azylu a jednotlivými ustanoveními správního řádu, a proto na rozdíl od žalobce nepovažuje napadené rozhodnutí za vadné, nesprávné či nezákonné. Žalovaný trvá na správnosti vydaného rozhodnutí, neboť dle jeho názoru zjistil skutečný stav věci, případ posuzoval ve všech souvislostech, zabýval se všemi skutečnostmi, které žalobce v průběhu správního řízení uvedl, opatřil si potřebné podklady a objektivní informace pro rozhodnutí. Po jejich posouzení však nedospěl k závěru, že by žalobce splňoval podmínky pro udělení mezinárodní ochrany.
8. K námitkám žalobce žalovaný uvedl, že povinnost danou správnímu orgánu zjistit skutečný stav věci dle § 3 správního řádu má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl (viz rozsudek NSS v Brně ze dne 30. 9. 2004, č. j. 5 Azs 222/2004). Správní orgán musí umožnit žadateli o mezinárodní ochranu sdělit v řízení všechny okolnosti, které považuje pro udělení mezinárodní ochrany za významné, avšak není jeho úkolem předstírat důvody, pro které je mezinárodní ochrana obvykle poskytována. Jako podklad k rozhodnutí využil žalovaný kromě samotné žádosti a protokolu o pohovoru též širokou škálu informací o zemi původu, o politické a bezpečnostní situaci v zemi a stavu dodržování lidských práv ve V.. Žalobce byl žalovaným poučen, že je oprávněn se v souladu s ustanovením § 36 odst. 3 správního řádu seznámit s podklady pro rozhodnutí a vyjádřit se k nim. Žalobce se tohoto práva vzdal výslovným prohlášením učiněným dne 26. 7. 2023. Žalovaný dodává, že dle jeho názoru jsou informace, které použil k posouzení azylového příběhu žalobce, dostatečně aktuální, objektivní, z dohledatelných zdrojů a zahrnují celé spektrum tvrzeného příběhu. Nynější, svou podstatou značně obecné námitky vůči podkladům i samotnému rozhodnutí nejsou způsobilé zpochybnit správnost napadeného rozhodnutí a v popsáném kontextu vyznívají účelově. Žalobní argumentace obsažená v žalobě se míjí s realitou, žalobce byl žalovaným řádně poučen o jeho právech a povinnostech v průběhu řízení. Nelze žalovanému přikládat k tíži, že se jich dobrovolně vzdal. Žalobce je osoba zletilá, svéprávná, nijak omezená ve způsobilosti k právním úkonům. Žalobní námitku tak žalovaný shledal zcela irelevantní.
9. K argumentaci narušení rodinného života žalovaný konstatoval, že rodinné vazby v ČR nejsou důvodem pro udělení azylu. Rozhodnutí žalovaného o zamítnutí žádosti o mezinárodní ochranu či rozhodnutí o neudělení azylu v situaci, kdy žadatel nesplňuje zákonné podmínky pro udělení mezinárodní ochrany, samo o sobě nevylučuje pobyt takového cizince na území ČR, jsou-li k tomu dány rodinné důvody, tuto otázku je však potřeba řešit dle zákona o pobytu cizinců, který je k úpravě pobytu cizinců na českém území primárně určen. V této souvislosti je také třeba si uvědomit, jak upozornil NSS ve

svém rozsudku č. j. 1 Azs 5/2011, že ustanovení čl. 8 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv neukládá státu všeobecný závazek respektovat volbu dotčených osob ohledně země jejich společného pobytu, resp. napomáhat rozvíjení vztahů mezi nimi.

10. Dále se žalovaný zabýval zločinem, za jehož spáchání byl žalobce odsouzen a dopěl k závěru, že vzhledem k povaze páchané trestné činnosti, jejího rozsahu a společenské nebezpečnosti jedná o vážný zločin, který předpokládá § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu pro vyloučení cizince z možnosti udělení doplňkové ochrany. V případě žalobce tak byly dány veškeré důvody pro závěr o tom, že se žalobce dopustil vážného zločinu ve smyslu zákona o azylu, a pro aplikaci ustanovení § 15a zákona o azylu. Námitku tak žalovaný shledal irelevantní.
11. Žalovaný s ohledem na výše uvedené navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

IV. Posouzení věci krajským soudem

12. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu žalobních námitek podle části třetí hlavy druhé dílu prvního zákona č. 150/2002, soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), bez nařízení jednání ve smyslu § 51 s. ř. s.
13. Prvotně zaměřil krajský soud svou pozornost na žalobní námitku dotýkající procesního práva žalobce zakotveného v § 36 odst. 3 správního řádu. Vycházel přitom ze soudní judikatury, zejména z rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 17. 5. 2023, č. j. 41 Az 4/2023-58.

A. Obecná východiska

14. Dle § 36 odst. 3 správního řádu nestanoví-li zákon jinak, musí být účastníkům před vydáním rozhodnutí ve věci dána možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí; to se netýká (...) účastníka, který se práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí vzdal. Předmětné ustanovení neupravuje výslovně, za jakých podmínek se lze práva vyjádřit se k podkladům vzdát. Tuto mezeru je proto třeba vyplnit výkladem.
15. Ustanovení § 36 odst. 3 správního řádu je promítnutím ústavně zaručeného procesního práva vyjádřit se ke všem prováděným důkazům podle čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Jde o projev obecné zásady kontradiktornosti, která se přiměřeně použije i ve správním řízení (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 23. 8. 2007, sp. zn. II. ÚS 262/06, a ze dne 3. 3. 2005, sp. zn. II. ÚS 329/04). Na základě těchto ústavních záruk může účastník řízení účinně uplatňovat námítky a argumenty, které mohou ovlivnit rozhodování orgánu ochrany práv (ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod) a se kterými se daný orgán musí v rozhodnutí náležitě vypořádat. Cílem je i zabránění tomu, aby účastník řízení měl první příležitost vyjádřit se ke konkrétní rozhodné skutečnosti až v opravném prostředku (žalobě), nebo aby dokonce žádnou takovou příležitost nedostal.
16. Právo vyjádřit se k podkladům rozhodnutí i právo na (přiměřenou) kontradiktornost však není absolutní, neomezené a těchto práv se lze vzdát. Připouští to i Evropský soud pro lidská práva (dále jen „ESLP“) ve své judikatuře k právu na spravedlivý proces (viz rozsudek ESLP ze dne 27. 2. 1980 ve věci Deweer proti Belgii, č. 6903/75, § 49 a pozdější judikatura). Právo na spravedlivý proces podle čl. 6 odst. 1 Evropské úmluvy o lidských právech (dále jen „Úmluva“) zahrnuje mj. i právo na spravedlivé projednání věci, jehož jedním z předpokladů je právě kontradiktornost řízení.

17. Čl. 6 odst. 1 Úmluvy se sice nepoužije na azylová řízení, avšak stejné principy lze dovozovat i z čl. 47 odst. 2 Listiny základních práv EU. Krajský soud musí případ žalobce po procesní stránce posuzovat z pohledu Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“). Listina základních práv EU pak slouží jako kritérium pro posuzování platnosti sekundárního práva EU a je tak nutné ji aplikovat.
18. Po materiální stránce lze z čl. 6 odst. 1 věty první Úmluvy a čl. 47 odst. 2 věty první Listiny základních práv EU dovozovat v zásadě to samé. Obě ustanovení pracují s právem na spravedlivé projednání věci. Dle krajského soudu tak lze (při absenci obdobné judikatury Soudního dvora) analogicky vyjít z judikatury ESLP, která se týká podmínek vzdání se práv upravených čl. 6 Úmluvy. Konečně i čl. 52 odst. 3 Listiny základních práv EU stanovuje, že *„[p]okud tato listina obsahuje práva odpovídající právům zaručeným Úmluvou (...), jsou smysl a rozsah těchto práv stejné jako ty, které jim přikládá uvedená úmluva. Toto ustanovení nebrání tomu, aby právo Unie poskytovalo širší ochranu.“*
19. ESLP obecně vyžaduje, aby vzdání se procesních práv podle čl. 6 Úmluvy bylo jednoznačné a doprovázely ho určité minimální záruky odpovídající významu tohoto kroku (viz např. rozsudek ze dne 25. 2. 1982 ve věci Pfeifer a Plankl proti Rakousku, č. 10802/84, § 37). Vzdání se práva nesmí odporovat žádnému důležitému veřejnému zájmu (viz např. rozsudek velkého senátu ze dne 20. 10. 2015 ve věci Dvorski proti Chorvatsku, č. 25703/11, § 100). Pro účinné vzdání se základních procesních práv judikatura ESLP současně vyžaduje, aby účastník řízení vůbec mohl rozumně předvídat důsledky svého jednání (viz např. rozsudek velkého senátu ze dne 18. 10. 2006 ve věci Hermi proti Itálii, č. 18114/02, § 74). ESLP se ve své judikatuře obecně ptá, zda se účastník řízení vzdal základních procesních práv *vědomě a s pochopením* (Dvorski proti Chorvatsku, cit. výše, § 101). Tato východiska se podle krajského soudu dají analogicky vyvodit i z čl. 47 odst. 2 Listiny základních práv EU.
20. Procedurální směrnice v bodě 22 uvádí, že je *„[v] zájmu členských států i žadatelů (...) zajistit, aby potřeba mezinárodní ochrany byla správně rozpoznána již v prvním stupni. Za tím účelem by měli žadatelé v prvním stupni bezplatně obdržet právní informace a informace o řízení s ohledem na jejich konkrétní situaci. Díky takovým informacím by žadatelé mimo jiné měli možnost lépe porozumět řízení a plnit příslušné povinnosti.“*. Bod 25 dodává, že *„[v] zájmu správného rozpoznání osob, jež potřebují ochranu coby uprchlíci ve smyslu článku 1 Ženevské úmluvy nebo coby osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, by měl mít každý žadatel účinný přístup k řízení, možnost spolupracovat a řádně komunikovat s příslušnými orgány tak, aby mohl předkládat důležité skutečnosti o svém případě, a dostatečné procesní záruky pro sledování svého případu v průběhu všech fází řízení.“*. V tomtéž bodě procedurální směrnice zmiňuje i právo být informován o svém právním postavení v rozhodujících okamžicích během řízení. V bodě 34 pak odůvodnění procedurální směrnice zdůrazňuje, že *„[p]ostupy pro posouzení potřebnosti mezinárodní ochrany by měly příslušným orgánům umožnit řádné posouzení žádosti o mezinárodní ochranu“*.
21. Dále pak procedurální směrnice v čl. 12 odst. 1 písm. a) stanovuje, že členské státy musí zajistit, aby žadatelé o mezinárodní ochranu byli *„informováni v jazyce, jemuž rozumí (...) o průběhu řízení a o svých právech a povinnostech během řízení a možných důsledcích, pokud tyto povinnosti nesplní a nebudou s orgány spolupracovat. Jsou informováni o časovém rámci,*

o možnostech, jak splnit povinnost předložit údaje (...), jakož i o důsledcích výslovného nebo konkludentního zpětuzetí žádosti. Tyto informace musí být poskytnuty včas, aby žadatelé mohli vykonávat práva zaručená touto směrnicí a plnit povinnosti stanovené v článku 13 (...).“. Ustanovení čl. 12 odst. 1 písm. d) procedurální směrnice dodává, že „žadatelé, případně jejich právní poradci nebo jiní poradci (...), musí mít přístup k informacím podle čl. 10 odst. 3 písm. b) a k informacím poskytnutým odborníky podle čl. 10 odst. 3 písm. d), pokud rozhodující orgán zohlednil takové informace při rozhodování o jejich žádosti.“. Jedná se o přístup k informacím o zemi původu z různých zdrojů [čl. 10 odst. 3 písm. b)] nebo o informace od odborníků na konkrétní záležitosti, jako jsou např. otázky zdraví, kultury, náboženství, dětí nebo pohlavní identity [čl. 10 odst. 3 písm. d)].

22. Z výše uvedeného však neplyne, že § 36 odst. 3 správního řádu v řízení o žádosti o mezinárodní ochranu nelze uplatnit, avšak je nutné toto ustanovení vykládat eurokonformně.

23. Jak tedy uvedl již Krajský soud v Brně ve svém rozsudku ze dne 17. 5. 2023, č. j. 41 Az 4/2023-58, možnost žadatele o mezinárodní ochranu vzdát se práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí o jeho žádosti závisí na splnění dvou podmínek:

- existenci shromážděných podkladů v době vzdání se daného práva, a
- podmínce náležité informovanosti žadatele.

Podmínka existence shromážděných podkladů v době vzdání se práva vyjádřit se k nim

24. První podmínka pro účinné vzdání se práva podle § 36 odst. 3 v azylovém řízení – tedy existence shromážděných podkladů v době vzdání se práva vyjádřit se k nim, z daného ustanovení jednoznačně neplyne. Lze však na ní usuzovat z té části jeho textu, která dává účastníku řízení právo se vyjádřit k podkladům před vydáním rozhodnutí. Pokud správní řád váže právo vyjádřit se k podkladům až k momentu před samotným vydáním rozhodnutí, pak by se z toho dalo rozumně dovozovat, že už v době pro uplatnění tohoto práva by správní orgán měl mít tyto podklady shromážděné. Dle krajského soudu lze následně upravenou možnost vzdát se práva vyjádřit se podkladům rozhodnutí využít taktéž až v této fázi (tj. když správní spis obsahuje všechny podklady pro rozhodnutí).
25. Jednoznačné určení momentu, ve kterém se účastník může vzdát práva na vyjádření se k podkladům rozhodnutí, však stanoveno není. V pochybnostech při hledání odpovědi na otázku, zda podklady rozhodnutí tedy už musí existovat v době vzdání se práva vyjádřit se k nim, je třeba volit výklad, který více chrání základní práva jednotlivce (*in dubio pro libertate*). Tímto výkladem je ten, který váže možnost vyjádřit se k podkladům na moment, kdy žalovaný podklady rozhodnutí již shromáždil a účastník se s nimi skutečně může seznámit.
26. Dle krajského soudu si takový postup žádá záruka přístupu žadatele k informacím o zemi původu či jiné odborné informaci, které se podle procedurální směrnice nelze vzdát. Právo vzdát se možnosti vyjádření k výše uvedeným informacím proto nemůže vést k vyloučení práva na přístup k nim. Z toho lze dovozovat, že se možnosti vyjádřit se k těmto informacím žadatel může vzdát až poté, co k nim má přístup. Tedy po jejich shromáždění žalovaným.

Podmínka náležité informovanosti žadatele o dopadech vzdání se práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí

27. Právo žadatele na informace podle procedurální směrnice a tomu zrcadlově odpovídající poučovací povinnost žalovaného si žádá, aby poskytované informace měly určitou kvalitu, pokud jde o jejich detailnost a srozumitelnost. Namísto citace právního textu v § 36 odst. 3 správního řádu a následného dotazu, zda se žadatel o mezinárodní ochranu vzdává práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí, je tak třeba žadateli srozumitelně vysvětlit, co to vlastně přesně znamená. Je třeba mu říci, co podklady běžně obsahují a proč je žalovaný shromažďuje. A zejména, že pokud se žadatel vzdá práva se k nim vyjádřit, přijde tím o možnost zpochybnit jejich obsah před vydáním rozhodnutí a svými námitkami následně již neovlivní posouzení věci žalovaným.
28. Krajský soud pak poznamenává, že obzvláště žadatelé, kteří nemají k dispozici právní pomoc, vzhlíží k žalovanému jako k někomu, kdo jim má poskytnout ochranu. Mohou proto mít tendenci mu vycházet vstříc, aby ho nenaladili negativně vůči jejich osobě, aniž by tušili, že je tato vstřícnost připravuje o jejich důležitá procesní práva. I z toho důvodu je mimořádně důležité, aby vzdání se práva podle § 36 odst. 3 správního řádu bylo „informovaným souhlasem“, neboť jen v takovém případě žadatel může rozumně předvídat důsledky svého jednání.

Shrnutí obecných východisek

29. Z výše uvedeného tak vyplývá, „že k účinnému vzdání se práva na vyjádření se k podkladům rozhodnutí podle § 36 odst. 3 správního řádu může v řízení o žádosti o mezinárodní ochranu dojít: (1) až po výzvě žadatele k seznámení se s podklady rozhodnutí, které žalovaný shromáždil, pokud (2) žalovaný v této výzvě žadatele náležitě poučí o důsledcích takového kroku, aby jej žadatel mohl informovaně a odpovědně učinit s vědomím všech následných dopadů“ (rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 17. 5. 2023, č. j. 41 Az 4/2023-58).

B. Právní posouzení

30. Žalovaný pochybil, neboť nesplnil ani jednu z výše uvedených podmínek, aby se žalobce mohl účinně vzdát práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí a aby k tomuto vyjádření již nemusel dostat po jejich shromáždění příležitost.
31. Žalovaný nejprve pochybil časově, neboť nemohl dát žalobci prostor ke vzdání se práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí již na konci pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Navíc otázka, kterou žalobci položil („*Chcete, aby vás správní orgán před vydáním rozhodnutí ještě jednou pozval, abyste měl možnost se osobně k těmto podkladům pro vydání rozhodnutí vyjádřit, nebo se tohoto práva vzdáváte?*“) je velmi návodná a mohla v žalobci vyvolat dojem, že od něj žalovaný vzdání se práva podle § 36 odst. 3 správního řádu očekává. Současně na něj otázka mohla vyvinout výše popsany tlak (bod 28 odůvodnění tohoto rozsudku) vedoucí ke snaze zavděčit se tomu, o jehož kladné rozhodnutí žalobce stál.
32. Předčasné procesní řešení otázky práv žalobce podle § 36 odst. 3 správního řádu mělo za následek, že žalovaný „znemožnil“ žalobci využít jeho právo na přístup k informacím, na nichž žalovaný poté založil své rozhodnutí, a též jeho práva, aby ve správný moment dostal informace o průběhu řízení a svých dalších právech.
33. Žalovaný měl po skončení pohovoru shromáždit podklady a zaslat žalobci výzvu, zda se s nimi chce seznámit a vyjádřit se k nim. V této výzvě mu měl poskytnout řádné poučení o jeho právech včetně možnosti vzdát se práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí spolu s jasným a srozumitelným vysvětlením dopadů takového kroku. Až za takové situace a v této fázi se žalobce mohl svého práva vědomě, jednoznačně a s plnou účinností vzdát.
34. Krajský soud dále konstatuje, že nebyla splněna podmínka náležité informovanosti. Žalovaný žalobci pouze oznámil, že má podle § 36 odst. 3 správního řádu právo vyjádřit se před vydáním rozhodnutí k podkladům tohoto rozhodnutí. Popsal, jaké podklady to budou a zmínil mezi nimi i informace o zemi původu žalobce. Následně se žalobce zeptal, zda chce, aby ho žalovaný před vydáním rozhodnutí ještě jednou pozval, aby měl možnost se osobně k těmto podkladům vyjádřit, nebo jestli se tohoto práva vzdává. Žalovaný žalobci nijak nevysvětlil, co přesně vzdání se práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí znamená. Neřekl mu, jaký má toto právo smysl a účel. Nevysvětlil mu důsledky vzdání se práva – tedy zejména to, že pokud by se informace o zemi původu lišily od toho, jak situaci ve V. žalobce zná, nebude to již moci zpochybnit. Žalovaný neřekl žalobci, že pokud by informace o V. nebyly podle žalobce dostatečné, nebude moci nic dalšího tvrdit a doložit. Takový postup dle názoru krajského soudu nesplňuje zákonné požadavky.
35. Žalobce tedy podle krajského soudu nedal žalovanému „informovaný souhlas“ s tím, aby mu již nevytvářel prostor k vyjádření se s poklady, na nichž své rozhodnutí poté postavil. Žalobní námitka, že žalovaný porušil § 36 odst. 3 správního řádu, je důvodná.

V. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

36. Krajský soud zrušil ve smyslu ust. § 78 odst. 1 s. ř. s. rozhodnutí žalovaného pro nezákonnost, neboť odporovalo ust. § 36 odst. 3 správního řádu. Současně vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení, v němž je ve smyslu ust. § 78 odst. 5 s. ř. s. vázán shora prezentovaným právním názorem.

37. V dalším řízení žalovaný vyzve žalobce, aby se v určitém termínu seznámil s podklady, které shromáždil a následně se k nim vyjádřil. Žalobce přitom řádně poučí. Toto poučení musí obsahovat jasné a srozumitelné vysvětlení, co by vzdání se daného práva znamenalo. Zejména bude třeba žalobce upozornit, že poté již nedostane možnost zpochybnit tyto podklady a ovlivnit svými argumenty rozhodování žalovaného o jeho žádosti. Další postup již bude záležet na tom, jak se náležitě a ve vhodný moment poučený žalobce zachová a zda využije svých práv.
38. Co se týče nákladů řízení o žalobě, ty spočívají v odměně zástupkyně žalobce. Odměna je tvořena dvěma úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení podle § 11 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, a sepsání žaloby podle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu), přičemž sazba odměny za dva úkony činí 6 200 Kč, a dvěma paušálními částkami ve výši 600 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Soud náhledem do veřejně dostupného Administrativní registr ekonomických subjektů zjistil, že zástupkyně žalobce je plátcem DPH. Náklady soudního řízení tak dále představuje 21 % DPH z odměny a náhrada v celkové výši 1 428 Kč. Náhrada nákladů řízení tedy celkově činí částku 8 228 Kč. Výše uvedenou částku je žalovaný povinen zaplatit žalobci v souladu s § 64 s. ř. s. a § 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, k rukám zástupkyně žalobce.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 27. září 2023

JUDr. Magdalena Ježková v. r.
samosoudkyně

Za správnost vyhotovení: R. V.

